

*Personliga minnen från min uppväxt
i Tormarp på 1940-50 talet*

av

Bengt-Rune Karlsson

Privata foto och från Våxtorps Hembygdsförenings arkiv 2017

Tormarp 1:11

Badstället, Öarna som vi kallade det, låg på denna fastighet, det var ett par hundra meter nedströms den nya bron. Sommaren 1951 arbetade jag hos en jordbrukare, körde häst och traktor. Inte så spännande precis, så min karriär som bonddräng blev kort, bara en sommar.

Tormarp 2:19

Man var allt lite rädd för Johan Hallengren, äldre man med käpp. Där lär ha bott en dam som slaktade hästar, hon band fast dem i en ring på en sten, skar av pulsådern och lät dem gå runt tills de stupade, grymt tycker jag.

Tormarp 1:29, Larsro

Min fars farföräldrar, Elna o Nils Peter Jönsson bodde här från 1883-1908, min farfar, Carl Martin, föddes här 1886-01-26, tyvärr försvann han till Canada, hade varit trevligt att träffat honom, (hade nog far också tyckt). Terese och Johan Olsson ägde gården 1924-1951 då den övertogs av foster-sonen Tage Olsson och h.h. Margit. Jag var nog där nån gång med mina föräldrar på kalas, senare blev jag svåger med Tage Olsson. Deras son Leif förolyckade 1995 i en halkolycka på väg till jobbet. Deras andra son Tommy, som övertog gården, dog i sjukdom 2007. Gården såldes 2009.

Tormarp 2:23

1980 byggde Ingar och Georg Pettersson detta hus.

Tormarp 2:29, 1:30

Om jag inte minns fel så var Harald (Halle), Olsson, snickare, tror att Inga sydde kläder. Där skulle man lämna deklarationen, han var med i taxeringsnämnden.

Tormarp 2:32

Det minne jag har från denna gården är att jag var där och lämnade jultidningar och blev bjuden på pepparkakor av Astrid.

Jag träffade Uno, han talade om att hans far, före Vallens konkurs 1932, hade kört papper i en kistevagn till järnvägsstationen i Laholm, som skulle skickas till Göteborg för att förstöras.

Tormarp 2:33, Kvarngården

Gården friköptes 1931 av August o Alma Nilsson och sonen Gunnar men p.gr.a olyckliga ekonomiska omständigheter tvingades de lämna gården 1933. Den köptes av Ada o Nils Karlsson.

Barn: Alvar gift med Gunnel f. Persson, bor i Jaktvillan, Ränneslöv, har arbetat som veterinärass. Gick bort 2016.

Göte, snickare på Laholms kommun, tyvärr gick bort alldeles för tidigt. Majken gift med Erik Salomonsson, bor i Ljungby.

Jag var mycket där när jag växte upp, nog mest med Göte, Alvar var något äldre. Vi plockade grodor i gamla oljefat ur lerhålan, fiskade, smög runt väggarna när det kom någon bonde med en ko till tjuren (spännande). Det var i ån, lite ovanför Sjöbergs hus, jag lärde mig simma. Man band ihop sävor med balaband, på höstkanten hade så många sävor släppt att man nästan flöt på balabanden. På vintern var det skridskor som gällde på deras lerhåla eller på Vallasjön.

Tormarp 2:34

Det jag minns av denna gården var när den ägdes av Annie o Enok Karlsson, där var många barn och att sonen Karl Gustav hoppade ut från andra våningen, troligen drömde han. Vad jag minns är att han bröt båda benen.

Tormarp 3:10, Dalahov

Inga-Britta och Agne Pettersson övertog gården 1950 efter hans föräldrar. De arrenderade vår mark.

Norge 3:1

Hade en skolkamrat, Ingrid som bodde där. När vi cyklade till Vallasjön på vintern så kom vi förbi deras gård. 1951 drabbades gården av Mul- och klövsjuka, djuren fick avlivas. Min bror Stanley var skolkamrat med deras son Tore, så han lämnade läxböckerna till honom när han cyklade hem, för de var ju isolerade.

Tormarp 3:13, Tormarpshus

Här bodde Hilma Gustavsson med barnen Tage och Asta. Tage hämtade posten i Ränneslöv och cyklade runt med den i Edenberga, Sandvad och Tormarp, han gick bort 1950. Asta bor numera i Laholm.

Tormarp 3:21

Det bedes söndagsskola i detta huset när Emeli och August Karlsson bodde där. August predikade, Josua spelade orgel, Emelia bjöd på hembakade bullar. Det minne jag har från detta hus är att min mor talade om att det skulle flytta in en pojk i min ålder som jag kunde ha sällskap med till skolan. Men det blev tyvärr inte så, han började i Ränneslövs skola.

Tormarp 3:24

Det minne jag har av Herta och Johan Persson som bodde här när jag växte upp är att det var en kraftig karl. Jag träffade en dotter i familjen, hon berättade att deras granne skulle ställa till med dubbelbröllop, det var mycket snö, så hennes far spände hästarna framför plogen och plöjde upp den hårt packade snön på vägen så att de andra gubbarna kunde skotta bort den.

Tormarp 3:23

Denna gården ägdes av Inez och Åke Dahlström, och jag minns att Inez syster Eivor och Börje Ottosson hade sitt bröllop där 1962, att vi var där och ropade ut brudparet som man brukade göra på den tiden.

Tormarp 3:25, Arvidsbygget

När jag växte upp bodde syskonen Gerda o Per Göransson här. Gerda var handikappad, hon saknade en hand men var en hejare på att sticka. Hon brukade hälsa på min farmor. Jag har inget minne av att jag lämnade någon post där. Efter Inga o Henry Bengtsson övertog deras son Mats och hans fru Anita gården.

Tormarp 3:26

Denna fastighet bebyggdes 1991 av Helena och Ove Bengtsson.

Tormarp 4:1

Irma Hansson/Wienberg flyttade till Lund på 50-talet, bor sedan många år i Malmö. Alden har övertagit föräldrahemmet och bor där, han jobbade i unga år med jordbruksarbete, senare på BrickPack i Laholm. Ingemar arbetade på Bröderna Petterssons Snickerifabrik i Kärr, men när de byggde sitt hus i Rallate, startade han snickerifabrik där. Gunvor var i Båstad en sväng i ungdomen, men jobbade senare på Taxi, är gift med Åke Jolin, bor i Laholm.

Tormarp 5:1, Tormarpshus, Torpet

När jag växte upp ägdes gården av Nannie o Arnouff Bengtsson. Minns honom som en rolig gubbe, full av skämt. Jag åkte med honom på häst och vagn och när hästen bajsade på vår mark tyckte han att det var dumt han hade behövt gödseln på sina åkrar. Stanley och jag satt uppkrupna i ett av deras fruktträd i trädgården och väntade på taxin som kom hem med mor och min syster Marianne från BB. Senare flyttade Inga o Karl Johansson in med barnen Krister och Birgitta. Gården har bytt ägare några gånger sedan dess.

Tormarp 6:2

Jag kommer ihåg att Liljenborg kunde vara lite tvär ibland och att de hade en hund bunden på gården som bara skällde, som bo hade den ett halvt oljefat, året runt, inte säkert att det hade blivit godkänt i dag.

Tormarp 8:2

Detta huset byggde mina föräldrar, Ruth och Sture Karlsson och flyttade hit när de sålt Annielund i mars 1977. De bodde här till september 1989 då barnbarnet Yvonne köpte huset.

Tormarp 8:3, Annielund

Anna o August Hansson med familj flyttade hit 1922 och arrenderade då torpet. Min far Sture, arbetade sommaren 1917 eller 1918 på en gård, där de odlades rosor, han fick 2 kronor om dagen, men fick inte ha pengarna, dom tog hans mor och fosterfar hand om. 1922 arbetade han hos jordbrukare, Janne Svensson, Edenberga, fick 120 kr för en sommar. Efter det började han på Vallen, blev uppsagd 1933 då Vallen gick i konkurs. Han hade sedan olika arbeten, var med när vägen mellan Vallberga och Skottorp byggdes till 1934 då han började hos sin morbror Karl A Bengtsson i Vallberga med potatis, (därav namnet Päre-Sture). 1952 erbjöds han börja på Vallberga Lantmän med potatishandel var där till 1957 då han slutade och

själv började handla. De bodde kvar i husen tills 1977 då de sålde fastigheten till Lantbruksnämnden och byggde ett litet hus en bit därifrån. Mor blev blind 1986, de sålde huset 1989 till ett barnbarn som bor där nu. Jag har sett i kyrkböckerna att mina fastrar, Astrid och Karin tydligen har jobbat som pigor på olika gårdar för de har flyttat fram och tillbaka flera gånger.

Astrid flyttade till Brännarp, Steninge 1938, troligen träffade hon Brynolf Karlsson där, för hon gifte sig med honom. Hon hade sonen Alvar tidigare. Karin gifte sig med Torsten Mattsson, de arrenderade ett lantbruk i Bastena 1, Våxtorp de flyttade dit 1944, bodde där till 1954 då de köpte Tormarp 1:11. Sune jobbade i nån torvmosse, för jag minns att han kom hem på kvällarna otrolig skitig. Han arbetade senare också hos sin morbror i Vallberga med potatis. Han flyttade 1945, gifte sig med Gunni, de byggde ett hus på Ränneslövsvägen i Vallberga. Han arbetade senare på Lantmännen, körde bl.a. tankbil.

Jag minns en natt, jag var kanske 8-10 år, det var en tjej som stod på gräsmattan utanför vårt sovrumsfönster och kastade upp grus på min farbrors fönster, han bodde i ett rum på övervåningen, men var inte hemma, brukade vara i Vårestorp och spela poker. Far gick ut och pratade med henne, jag tror hon bodde i Brännalt en by ovanför Ö. Karup, på den tiden var det cykel som gällde.

En annan farbror, lite yngre, bodde hos min farmor i hennes rum på helgerna. Jag kom in där en morron, hans säng var full av blod, han hade ett stort märke på ena sidan hakan efter knogjärn. Har för mig att far såg till att han kom till doktorn. Han hade följt denna tjejen hem, sas det, tydligen träffat på pojkar i byn, som tog

hand om honom, hans bror spelade väl poker nånstans. Långt senare när han hade flyttat hemifrån var jag uppe på vinden i uthuset, där låg ett knogjärn (vem tror ni det var?) Fogden fick visst hjälpa honom så han sitt skadestånd.

Mina föräldrar hade funderat på att sälja gården och flytta till Vallberga, ett hus som de tyckte om var till salu. Det kom ett par från Ålstorp och tittade på vårt jordbruk. Men lilla syster var ju pratglad, så hon talade om att när det regnade så rann det vatten på väggen i köket. Det blev ingen affär. (Det måste ju ha diskuterats efteråt eftersom jag minns detta).

Min farbror, Ivan, arbetade på jordbruk i Vallberga 1943, började på Televerket senare på 40-talet, var kvar där tills pensionen. Han flyttade till Reftele 1959, gifte sig med Greta 1960. Ivan gick bort 2011.

Min kusin, Alvar, bodde hos sin mor i Steninge ett tag som barn, men flyttade till sin mormor i Tormarp 1942. Han utbildades till korgmöbelmakare på Vanförestalten i Helsingborg, arbetade i Ängelholm efter utbildningen men startade eget korgmöbelmakeri i Ränneslöv där han köpte ett gammalt hus som renoverades 1958-59. Anna Hansson flyttade till Sandvad 1955 men flyttade senare till Alvar. Hon gick bort 1978. Alvar gick bort 2009. Jag var på våren 1951 och satte plantor för Domänverket på Hallandsås. Cyklade till Våxtorp, åkte motorcykel med morbror Algot till Jonstorp, åkte sen på flaket på en lastbil upp på åsen. Sommaren arbetade jag hos Erik Y. Bengtsson, Tormarp 1:11, körde häst och traktor. Började 1951 på ett tryckeri i Laholm, arbetade sedan på olika tryckerier. Bor nu i Laholm. Är sambo med Ulla-Britt

Svensson. Stanley Karlsson flyttade 1955 till Åtvidaberg. Gick Facits utbildning där, åkte runt på olika ställen. Gift med Anna-Lena f. Johansson från Uppsala. Kom tillbaka till Våxtorp, har jobbat i Stidsvig till pensionen.

Marianne gift med Karl-Erik Persson, hamnade på Våxtorps Sparbank, bor sedan 40 år i Edenberga. Britt-Marie bodde några år i Våxtorp, var delägare i ett åkeri där, men bor sen 10 år i Stenungsund, gift med Anders Lund och jobbar inom vården. De har nyss flyttat till Skåne.

Jag minns det kom en jordbrukare hem till oss på cykel, ofta på söndagsförmiddagarna. Han brukade ha en tom hönsfodersäck ihoprullad på pakethållaren, där brukade en liter renat hamna. Far använde ingen sprit, kanske var det någon bytesaffär, för jordbrukarens pojk plöjde våra åkrar med häst, med mig springande efter, lyssnande, för han kunde ekivoka sånger. Ibland plöjde hans syster.

X-tra minne, ja det skulle man behöva. Vi gnäller ibland över ekonomin men det har varit andra tider.

Jag minns när jag följde med min farmor till Fattignämnden i Våxtorp där hon hämtade understöd hos en fru -----m.

Farmors man gick bort 1924, de hade två barn födda 1921 och 1924. Barnpensionen bestämdes den 18 juni 1936 till 20 kr per månad.

Tormarp 11:2

1965 byggde Ada Karlsson, denna fastighet.

Tormarp 15:1 Skogshult

Min far var där och köpte potatis, har svagt minne att jag var där med honom någon gång. Jag har blivit bekant med de nuvarande ägarna Barbro och Jan Ingvar Eriksson och fått mycket hjälp med uppgifter om Skogshult och Torpet Svenshult som de äger.

Tormarp 13:1, Gränshus Kvarn

Det var här vi badade, i dammen. Var ofta och hälsade på mjölnar-drängen Lasse. Tyvärr brann den gamla kvarnen ner 1970-06-06.

Tormarp 16:1, Nygård

Där var en rolig leksak, de hade en hönsgård och när man cyklade från skolan måste man kolla in deras påfågel. Retade man den tillräckligt så spände den upp fjädrarna, snyggt. Talade med nuv. ägare Viveca Röijer. Enl. Elsa Andréasson som hon köpte huset av, är boningshuset byggt 1839 som det står på gaveln mot norr. Där har varit småskola, de första barnen började där hösten 1942.

Tormarp 19:1

1971 byggde Gustav Persson detta boningshus.

Lennart bort alldeles för tidigt. Karl-Erik jobbade på Sofiero Bryggeri, senare på Vägverket tills pensionen, han gifte sig med Marianne f. Karlsson på Annielund, bor i Edenberga.

Tormarp 21:1

Det minne jag har av denna gård, var när jag lämnade posten där, de där gässen. Jag var nog här på julkalas med mina föräldrar. Ingvar gifte sig med grannflickan Asta, och övertog gården. Senare var jag där och hjälpte far med potatisen. Folke övertog postrundan 1950 efter Tage Gustavsson, till 1974.

Tormarp 19:2, Bläsingetorp

Dottern Karin gifte sig med Axel Karlsson och de flyttade till Stavershult. Greta gifte sig med Daniel Karlsson, f. i Gränshus Kvarn och flyttade till Laholm. Sven flyttade också till Laholm och gifte sig med Maj-Britt f. ?? Han var i många år anställd på BrickPack. Gustav arbetade i unga år på BrickPack i Laholm. Han övertog föräldrahemmet 1955, gifte sig med Margot 1972. Gården såldes 1985 och de byggde ett hus vid Smedjeån 1971. Maja gifte sig med Ingvar Lassas och flyttade till Ludvika. Marta arbetade inom vården, gifte sig med Kjell Bengtsson från Hishult och de flyttade till Laholm. Lennart arbetade som affärsbiträde i Laholm innan köpte en affär i Mellbystrand och gifte sig med Ann-Marie från Eldsberga, tyvärr gick

Axelvold, Tormarp 3

Där har bott åtskilliga statdrängar under åren, bland många andra flyttade min farmor Anna Sofia dit 19/11 1900 tills 19/11 1908. Där bodde en familj, Koncz, Bela, 4 pers., ungrare. Där var en pojk i min ålder som jag ibland hade sällskap med till skolan i Björbäck. Ser att de flyttade tillbaka till

Ungern 10/8 1945. När de kom hit hittar jag tyvärr inte i kyrkböckerna. Det var en tormarpspojke som hade ett finskt krigsbarn Niilo ???????? som skolkamrat under kriget han bodde på Axelvold. De hade sällskap till och från skolan i Björbäck. Efter skolan hände att det serverades mat i matsalen på Axelvold. När efterrätten skulle avnjutas så ringde de här småpojken i en klocka, då kom personalen in med efterrätten. *Naturligtvis väldigt imponerande!!!*

Vallen 6:1 och 7:1

1960 byggdes boningshuset av Astrid och Ingemar Hansson.

Torpet Svenshult

Det jag vet om detta är att Nannie och Arnouff Bengtsson var de sista som bodde där, innan det brann i november 1916. De flyttade då till Tormarp 5:1. I november 2011 var jag och Alvar Nilsson och tittade efter Svenshult. Jag har haft kontakt med Jan-Ingvar Eriksson, ägare till Skogshult som ligger intill. Hans far köpte marken som hört till torpet av Vallen 1954. Jag har blivit bekant med de nuvarande ägarna och fått hjälp med uppgifter om Svenshult som de nu äger. Han har sått igen marken till torpet.

Dramatiskt vid branden

Arnouff var iväg och hjälpte sina svärföräldrar. Nanny hade gått ner till vägen med mjölka-tinan. Döttrarna Marta, Svea och Allie låg i sina sängar. Äldsta dottern Marta var emellertid mörkrädd och ville ha en lampa bredvid sig. Tvååriga lillasystern Svea stötte till fotogenlampan och det tog eld i gardinen. I branden blev yngsta dottern Allie, endast nio månader gammal, bränd i huvudet så illa att det aldrig växte ut något hår där hon fått brännskadan. Grannfrun på Skogstorp Emma Persdotter, skyndade sig till Svenshult för att rädda barnen när hon såg lågorna flamma upp.

"Så det var du som var mordbrännaren", kommenterade Sveas yngsta syster Inga-Lill, när Svea för första gången berättade historien för henne sommaren 2005.

Karlsro

Tore Johnsson i Våxtorp var för en tid sen med mig och tog några foton där Karlsro legat, han är den sist födde som bott på Karlsro. Byggnaderna revs i början av 50-talet. Hans föräldrar var de sista som bodde där. Han hade en

del att berätta, bl.a. att de blivit drabbade av mul- och klövsjuka 1951. Han talade om att de inte fick lämna gården och att han inte fick gå till skolan, min bror hade varit där och lämnat läxböckerna till honom.

